

**Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D.
Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici**

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. III. Nostræ resolutiones.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74152](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74152)

fortiori poterit aliquis se conformare sententiae typis mandatae, & ab aliis approbatae.

Quintò, Ecclesia DEI adhuc quotidie illuminatur, & interdum revelatur minori, quod major nescit, ut dicit glossa in c. ad nostram de consuetudine. D. Bened. in Reg. c. 3. & colligitur ex c. si habes. 2. q. 3.

Sextò, Sic introductae sunt apud Theologos plures sententiae Antiquioribus incognitae, cum D. Thomas, Durandus, Scotus, aliique similes ceperunt contra omnes opinari.

5. Sed in contrarium est primò constitutio Alexandri VII, qui hanc ipsam sententiam damnavit anno 1665. quòd, si liber sit alicujus junioris & moderni, debeat opinio censeri probabilis, dummodo non constet rejectam esse a Sede Apostolica.

Secundò, Proverb. 3. dicitur: *Ne innitaris prudentia tua, nec sis sapiens apud temeripsum,* quod tamen facit, qui sui capitis placitum omnium retrò antiquiorum doctrinae anteponit.

Tertiò, Auctoritas Vincent. Lirinens. in l. contra profanas vocum novitates: *Quisquis universitati communi DD. sensui contradicit, censeri debet vel animosè laborare inscitiam, vel arroganti confidentiam ingenii, vel malignè decipiendi voluntate.*

Quartò, Plus velle sapere, quàm alii omnes, praesumptuosum est, & temerarium: sed qui tradit sententiam singularem contra alios omnes, vult plus sapere iis omnibus: ergo talis sententia potius praesumptuosa & temeraria, quàm probabilis censeri debet: praesertim cum praesumptio prudentiae & sanae doctrinae semper stet pro antiquitate, sive auctoritate DD. Sanctitate, doctrinà, & experientia praestantium, juxta Spiritus sancti testimonium. Eccles. 8. *Ne despicias narrationem presbyterorum sapientium, & in proverbis eorum conversare, ab ipsis enim discas sapientiam intelligentis &c. Non te praevertat narratio seniorum, ipsi enim didicerunt a Patribus suis &c.*

Quintò, Quia facile est, specie viri docti & pii alios decipere, & in animarum periculum inducere.

Sextò, Quia hujus sententiae Authores ipsi inter se dissident, & variis limitationibus suae opinionis dissidentiam manifestant.

6. Nam Caramuel in Theol. fundam. fundam. 7. requirit primò, ut ejusmodi Doctor non sit promotus in aliqua universitate, in qua obvii quicumque promoveri solent, & quae de suis promotionis juxta commune adagium dicunt. Maneat ejus argentum apud nos, & asinus laureatus revertatur in patriam. Palao n. 4. addit secundò: Ut non constet ejusmodi sententiam ab Apostolica sede tanquam improbabilem esse rejectam. Sed quia istae limitationes adhuc videntur nimis amplae, limitat tertiò Laym. l. 1. r. 1. c. 5. Si ille Doctor non temerè, sed post dissolutas aliorum opiniones suam singularem sententiam proponat. Et ulterius quarta: ut illam opinionem ex instituto, non tantùm incidenter, & ex occasione v. g. in solutione alicujus argumenti tractaverit, quia, ut dicit Mascardus de prob., quae dicuntur incidenter, fortè ad colorem, non verò ad probationem dicuntur. Quintò: ut calleat Theologiam moralem, quia notitia speculativae Theologiae

non est sufficiens argumentum de notitia moralium. Sextò: ut sententiam proponat jam maturè consideratione, non praecipitanter, non studio novitatum; neque soleat receptis sententiae datà operà contraire, & principia ponere, quibus praecipiva potestas Ecclesiae, & morum disciplina enervatur. Septimò: ut illa sententia à communi aliorum non reprobetur ut singularis & improbabilis. Octavò. Ne opposita sit receptis in praxi & communi Ecclesiae consuetudine, quae habet vim legis.

§. III.

Nostrae resolutiones.

Inter haec DD. opiniones non videtur una & universalis regula posse statui. Unde Dico primò: quando communis aliorum Doctorum non est in contrarium, sive quando materia talis doctrinae nondum fuit ventilata, aut in quaestionem deducta, potest unus vir doctus facere sententiam probabilem, si firma ratione movet intelligitur. Neque existimo, quòd haec assertio habeat contradicentem, cum facente Joa. à S. Th. q. 18. disp. 12. a. 3. n. 33. plerumque in antiquis hoc modo opiniones probabiles ex rationibus & dictis SS. PP. ab uno, aut altero insigni Doctore deductae & introductae fuerint.

Dico secundò Ad formandam conscientiam praxi probabilem homini imperito vel indocto, qui non potest nec tenetur scire, quid hinc inde Doctores sentiant, sufficiat auctoritas unius viri secundum prudentem estimationem docti & pii. Necesse conclusio patitur difficultatem, Nam primò: Illa auctoritas sufficit ad probabilitatem extrinsecam, quae sufficit ad faciendam prudentem fidem humanam: Sed homini simpliciter & indocto ad faciendam prudentem fidem humanam sufficit auctoritas viri, qui communi estimatione vel invincibili opinione consensus habetur doctus & pius: ergo. Minor probatur: quia in viro docto & pio, ex parte doctrinae prudenter praesumitur veracitas in cognoscendo, quae falli facile non possit, & ex parte probitatis veracitas in dicendo, quae fallere non vellet: sed hoc est sufficiens motivum prudentis fidei: ergo. Secundò: Esset onus nimium grave, & communi fidelium praxi contrarium, si plura opiniones explorare, & quoniam ex iis communes, quae singulares forent, inquirere tenerentur.

Dico tertiò. Unius Auctoris sive Antiqui sive Recentioris singularis sententia contra communem aliorum, non facit universalius pro communi usu & praxi sufficientem probabilitatem, priusquam aliorum DD. in eadem materia expertorum iudicio habeatur pro probabili, & censetur nisi gravibus ac firmis fundamentis. Ita Jo. à S. Th. d. loc. num. 33. & Ildefons. Calarog. disp. 208. dub. 1. n. 411. Ratio est: si sententia singularis est antiqua contra communem aliorum, hoc ipso est relicta & antiquata, nec proinde probabilis: si est sententia alicujus Recentioris, vel est fundata in auctoritate & rationibus Antiquorum, vel non est. Si primum, jam non est simpliciter nova & singularis. Si secundum: ergo vel habet rationes & fundamenta gravia, vel non habet. Si non habet, hoc ipso est res temeraria.

ritatis, quod absque gravi fundamento à communi aliorum doctrina recedat, idque probant rationes pro secunda sententia adductæ: si habet, de illis legitime constare debet, quod non sint ex proprio scribentis iudicio [suum enim cuique pulchrum] sed ex aliorum in eo scribendi genere versatorum sententia. Atque ita conciliabis plerisque Authores circa hoc punctum sibi in speciem oppositos.

Neque obstant rationes pro prima sententia adductæ. Non prima: partim quia major est falsa: non enim Authorum numerus, præsertim cum non nisi ab aliis relata referunt, imò [ur Jo. à S. Th.] per se loquendo sola personæ Authoritas non facit probabilitatem practicam, nisi præsumptio sit fundata de iis, quod non leviter & superficialiter res serias tractant, sed cum fundamento & pondere, sive deinde sint plures, sive pauciores: partim quia licet plures Authores doceant, quod ad probabilitatem practicam sufficiat unius Doctoris autoritas, id tamen affirmant non sine limitationibus & distinctionibus præmissis.

Non secunda, quia Autoritas viri docti & pii absolute spectata non est leve fundamentum, concedo; comparata cum omni retrò antiquitate & universitate Doctorum, nego.

Non tertia & quarta: Quia Autoritas unius Doctoris respectu alicujus Personæ privatæ simplicis & indoctæ potest esse grave fundamentum; non tamen respectu totius communitatis, eorumque, qui sciunt aut scire possunt & debent, talem

sententiam esse singularem, & communi aliorum doctrinæ contrariam. Nec ad rem facit approbatio impressis Authoribus adjuncta; neque enim approbantium intentio regulariter esse solet, sententiis approbatis practicam probabilitatem asserere, vel conciliare: sed solummodo testari, nihil inibi Ecclesiæ constitutionibus, sanæ fidei, ac morum doctrinæ contrarium contineri.

Non quinta: Neque enim Ecclesia DEI illuminatur, sed potius obfuscatur novis doctrinis, quibus in nimiam vitæ licentiam conscientia laxantur: sed per deductionem aliarum, & aliarum conclusionum ex SS. PP. principiis communi Catholicorum consensu stabilitis: quo modo Angelicus Doctor suas omnes doctrinas tradidit & conscripsit.

Inferes ex dictis: Pœnitentes aut parochianos ordinariè non obligari, ut post acceptum à Confessario, vel parochio consilium, alios interrogent: siquidem prudenter possunt præsumere, ad hujusmodi officium non nisi doctos & idoneos à Superioribus deputari. Quod si de contrario constaret [uti etiam si dicas, Authorem aliquem impressum continere multas sententias damnatas & improbables, vel non fideliter citare & referre Authores] non satis tutò operarentur, si ejusmodi consilium, non requisito alterius viri pii & docti, classicæ Authoris consilio & placito, sequerentur: siquidem non adesset sufficiens persuasio de dicentis veritate, quæ ad prudentem credulitatem requiritur.

ARTICULUS III.

An & quomodo ex opinione probabili possit formari

Conscientia certa?

SUMMARIUM.

1. Status questionis.
2. Primum fundamentum sententia negantis, quod in probabilitate desit certitudo de honestate actionis.
3. Impugnatur responsio.
4. Secundum fundamentum, quod probabilitas non possit esse regula honeste rationis.
5. Tertium, quod sit conjuncta cum vincibili ignorantia obligationis.
6. Formari posse rectam & certam conscientiam ex iudicio probabili, ostenditur ex Sancto Thoma.
7. Probat ex perpetua praxi.
8. Ex ipsis principiis adversariorum.
10. Probat ratione a priori.
11. Ad formandam conscientiam concurrunt iudicium directum & reflexum.
12. Ex conscientia formaliter & intrinsecè probabili non licet operari.
13. Opinionis tantum probabiliter probabilis usus non est licitus.
14. Nec sufficit quiscunque tenuis gradus probabilitatis.
15. Operans ex opinione probabili tantum habet formidinem ex parte iudicii remoti & speculativi.
16. Iudicio opinativo accedit nova ratio persuadens operationem esse licitam.

17. Probabilitas regulata per prudentiam est regula remota humane operationis.
18. Qui errat in sequela sententia probabilis, habet invincibilem ignorantiam.

§. I.

Fundamenta negantium probabilitatem sufficere ad prudentem assensum.

PRima utriusque & benignæ & rigorosæ sententia fundamenta dilquirenda suscipimus. Habent igitur sententiæ probabilis defensores, qui ad honestatem operationis certum conscientia iudicium requirunt, pro primo quasi principio & axioma, quod opinio practicè probabilis fundat prudentem assensum, ex quo deducunt, quod sequens opinionem probabilem prudenter & licite operetur. Negant rigidæ sententiæ patroni, & ceu petitionem principii rejiciunt, oppositæ [suâ opinione] e diametro contrariam regulam: Probabilitas [quippe conjuncta cum formidine erroris] non potest esse regula humane operationis: qui cum opinione probabili operatur, dubiè, incerte adeoq; imprudenter operatur. Itaque hujus fundamenti veritatem discutimus in præsentia. Et quidem Anton. Merenda in tr. de Conscientia, usum probabilitatum univèrsaliter impugnat,